

Dnr 20200226-4
/NAW

Hörselskadades Riksförbund
Box 1068, 164 25 Kista
besök: Isafjordsgatan 30B, Kista
tel: +46 (0)8-457 55 00
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se • www.hörsellinjen.se

2020-04-09

Till
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
S2019/05353/FST

Yttrande avseende promemorian S2019 05353 FST

*Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd
(Förslag 4.1 - behov av tillägg om språkplikt i Socialtjänstlagen)*

Hörselskadades Riksförbund har inget tydligt ställningstagande gentemot förslaget i sak. Vi vill dock särskilt belysa vikten av tillgänglig grundutbildning i svenska samt hörselscreening som metod för att identifiera en hörselskada hos alla nyanlända personer. Vi ser att målgruppen hörselskadade har behov av olika stödåtgärder för att vara delaktiga i en grundutbildning i svenska och genom det stå till arbetsmarknadens förfogande. Tillgång till ett språk och fungerande kommunikation är en viktig faktor för individens möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och känna delaktighet i det svenska samhället. En diagnostiserad hörselskada ska inte inverka negativt gällande rätten till försörjningsstöd.

Tillgänglig språkundervisning

Att tillgodogöra sig nya språkkunskaper som vuxen är ofta en utmaning generellt sett och det kan vara en ännu större utmaning för hörselskadade personer. Vi vill därför understryka vikten av en tillgänglig språkundervisning som innebär tillgång till hörhjälpmedel, hörselpedagogisk kompetens och en liten undervisningsgrupp. För en del hörselskadade och döva bör undervisning i teckenspråk för invandrare, TFI, erbjudas som alternativ eller komplement.

Vikten av att identifiera en hörselskada

Ett flertal mindre undersökningar visar att en lättare eller måttlig hörselnedsättning bland nyanlända är relativt vanlig i förhållande till övriga befolkningen. En mindre undersökning genomfördes 2019 av studenter som läser audionomprogrammet vid Göteborgs universitet. Denna undersökning tillämpade hörselscreening som metod för att kartlägga förekomsten av hörselnedsättning hos en SFI grupp och resultatet visade att drygt hälften hade en diagnostiserad hörselnedsättning. Det finns också tydliga samband mellan diagnostiserad hörselnedsättning och inlärningssvårigheter gällande ett andra språk specifikt. (Podujeva & Ali, 2019, 26).

Vi vill starkt betona vikten av att i ett tidigt skede identifiera en hörselskada. En oidentifierad hörselskada kan leda till bristande språkutveckling, ofrivillig isolering och svårigheter att vara delaktig i olika sammanhang. Det är viktigt att, vid behov, kunna sätta in stödåtgärder för att tillgängliggöra språkundervisningen i syfte att främja en positiv språkutveckling bland hörselskadade personer.

HRF förespråkar därför hörselscreening för alla nyanlända personer, vilket inkluderar samtliga personer som är aktuella för grundutbildning i svenska för invandrare. Det är inte säkert att personer som kommer till Sverige är medvetna om att de har en hörselnedsättning. I andra delar av världen räknas inte en hörselskada självklart som en funktionsnedsättning, vilket medför att många personer inte har fått diagnosen hörselskada i sitt hemland. Vidare saknas det ofta kunskap hörselskador och konsekvenser av en hörselskada såväl på individnivå som samhällsnivå. Det råder brist på regelbundna hörselkontroller och tillgång till hörselvård och hjälpmedel som exempelvis hörapparater eller andra former av anpassningar. I en del länder är det också relativt vanligt att hörselskadade inte identifierar sig själva som hörselskadade då en hörselskada ofta är kopplad till skam. Det är vanligt förekommande att hörselskadade döljer sina kommunikativa svårigheter för sin omgivning eller blir uppfattad som en person med kognitiv funktionsnedsättning.

Hörselscreening är en ytterst viktig samhällsinsats. Att säkerställa att hörselskadade personer ges rättvisa förutsättningar att utveckla ett språk och kan vara delaktiga i grundläggande språkutbildning på lika villkor gynnar både individ och samhälle.

Med vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund

Mattias Lundekvam
förbundsordförande, HRF